

1. בארץ אפים יפתה קצין ולשון רבה תשקר גרם: משלי כה טו
2. אל מוציא ממצרם בתועפת ראם לו יאכל גוים יצרו ויצמתיהם יגרם ויחזיק ימקין: במדבר כד ה
3. מה יתרון לאדם בכל עמלו שיגמול תחת השמש: קהלת א ג
4. וכל אשר שאלו עיני לא יצליחי מהם לא מגעתי את לבי מקבל שמוחה בי לבי שומח מקבל עמלי וזה יהי חלקי מקבל עמלי: קהלת ב י
5. אני קהלת הייתי מלך על ישראל בירושלם: קהלת א יב
6. הפה משתו שלשלמה ששים גברים סביב לה מגברי ישראל: בלם אהו חרב מלפני מלחמה איש חרבו על ירכו מפחד בלילות: שיר השירים ג ז-ח

איחננא ליה. לימשך מעליו שלל יחוף צו: **כפא לקומסיה.** ללד אחר ואיסתלק עובי כמיפיו מן הצית: **ולשון רכה טשבר גרם.** על ידי לשון רכה שחנה מענה רך נשברה ענמי: **אסקיה.** העלהו להטותו אל הדרך: **רויא.** שיכור: **אסקיה.** אל הדרך: **חוא דחוסא דהוו**

צצצא קמא (דף פ: פ) מאן תרם ניתרם שמואל: **הוה קאי לחודיה.** שלמה אלל אשמדאי: **כטועפוט ראם לו.** להקדוש ברוך הוא יש לו תועפות ראמים למשלמתו וליפרע פורענות בשלימותו: **מאי רבוטיכו.** שנשמתם הקצ"ה צכס: **עוקסך.** טבעתו היה שם חקוק עליה: **פסקיה.** דמהו: **גונדו.** לבושו.

ובצילורי טהרות דרצ האיי ראיני קודו מקידה של חרס לשמות מים (סוטה דף זכ:): **לא סריך.** אינו נדבק לומר דבר אחד של שטות כל הימים שזה אומר הייתי מלך ואינו אומר דבר שטות אחרת: **בדקו צכרעפי.** שרגליו של עד דומות לשל תרגוליס: **צמוקי קאסי.** אינו צא לשכב ימך אלל צאנפילאות קאללנו"ש צלע"ו: **מלך והדיעו.** היה שלמה לא חזר שוב למלכותו: **לדמא דישא.** חולי כאז הראש הצא מממת דס: **שוריניא.** מין ארו כדאמרינן צראש השנה (דף כג.) תאשור שוריניא: **וצינא.** ערצה: **ואסא דרא.** הדס לח: **חינפא.** כפפה עץ ששמו פופלי"ר: **וחילפי ימא.** גירופל"א ט: **צינא.** מין עשב: **ורדא.** רוס"א: **דקאי צחד דרא.** כל עלין שלו מלך אחד זה למעלה מזה: **ללניחסא.** כאז חזי הראש: **בווא חיורא.** צדינר של כסף צרוף ישחטנו: **להאי גיסא דכאיז ליה.** שזוז הדס על חזי הראש ששם הכאז: **ולניסליי.** לנמרגולא שחוט: **צסיפי דצצא.** צמזמות הפתת: לצרוקמי

איחננא ליה כפא לקומתיה מיניה איתבר ביה גרמא אמר היינו דכתיב וילשון רכה תשבר גרם חזא סמיא דהוה קא טעי באורחא אסקיה לאורחיה חזא רויא דהוה קא טעי באורחא אסקיה לאורחיה חזא חדוותא דהוו קמחדי לה בכה שמעיה להווא גברא דהוה קאמר לאושכפא עביד לי מסאני לשב שני אחיך חזא הווא קסמא דהוה קסים אחיך כי מטא להתם לא עייליה לגביה דשלמה עד תלתא יומי יומא קמא אמר להו אמאי לא קא בעי לי מלכא לגביה א"ל אנסיה מישתיא שקל לבינתא אותיב אחברתה אתו אמרו ליה לשלמה אמר להו הכי אמר לכו הדור אשקויה למחר אמר להו ואמאי לא קא בעי לי מלכא לגביה אמרו ליה אנסיה מיכלא שקל לבינתא אותבה אארעא אתו אמרו ליה לשלמה אמר להו הכי אמר לכו נגידו מיניה מיכליה [לסוף] תלתא יומי עייל לקמיה שקל קניא ומשה ארבעה גרמיו ושדא קמיה א"ל מכדי כי מיית הווא גברא לית ליה בהדין עלמא אלא ד' גרמיו השתא כבשתיה לכולי עלמא ולא שבעת עד דכבשת גמי לדידי א"ל לא קא בעינא מינך מידי בעינא דאיבנייה לבית המקדש וקא מיבעי לי שמירא א"ל לדידי

לא מסיר לי לשרא דימא מסיר ליה ולא יהיב ליה אלא לתרגולא ברא דמהימן ליה אשבועתיה ומאי עבד ביה ממטי ליה לטורי דלית בהו ישוב ומנח לה אשינא דטורא ופקע טורא ומנקיט מייתי ביורני מאילני ושדרי התם והוי ישוב והיינו דמתרגמינן¹ נגר טורא בדקו קינא דתרגולא ברא דאית ליה בני וחפיוה לקיניה זוגיתא חיוורתו כי אתא בעי למיעל ולא מצוי אול אייתי שמירא² ואותביה עלויה רמא ביה קלא שדייה שקליה אול חנק נפשיה אשבועתיה אמר ליה בניהו³ מאי טעמא כי חזיתיה להווא סמיא דהוה קא טעי באורחא אסקיתיה לאורחיה אמר ליה מכרוי עליה ברקיעא דצדיק גמור הוא ומאן דעבד ליה ניהא נפשיה זכי לעלמא דאתי ומאי טעמא כי חזיתיה להווא רויא דקטעי באורחא אסקיתיה לאורחיה א"ל מכרוי עליה ברקיעא דרשע גמור הוא ועבדי ליה ניהא נפשיה כי היכי דליכליה לעלמא מאי טעמא כי חזיתיה להווא חדוותא בכית אמר ליה בעי מימת גברא בנו תלתין יומין ובעיא מינטר ליבם קטן⁴ תליסרי שנין מאי טעמא כי שמעתיה להווא גברא דאמר ליה לאושכפא עביד לי מסאני לשב שנין אחיכת אמר ליה הווא שבעה יומי לית ליה מסאני לשב שנין בעי מ"ט כי חזיתיה להווא קסמא דהוה קסים אחיכת אמר ליה דהוה יתיב אבי גזא דמלכא לקסום מאי דאיכא תותיה⁵ תרחיה גביה עד דבנייה לבית המקדש יומא חד הוה קאי לחודיה אמר ליה כתיב⁶ בתועפות ראם לו ואמרינן בתועפות אלו מלאכי השרת ראם אלו השדים מאי רבותיכו מינן א"ל שקול שושילתא מינאי ותב לי עיזקתך ואחוי לך רבותאי שקליה לשושילתא מיניה ויהיב ליה עיזקתיה⁷ בלעיה אותביה לחד גפיה ברקיעא ולחד גפיה בארעא פתקיה ארבע מאה פרסי על ההיא שעתא אמר שלמה⁸ מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש⁹ וזה היה חלקי מכל עמלי¹⁰ מאי וזה רב ושמואל חד אמר מקלו וחד אמר גונדו היה מחזר על הפתחים כל היכא דמטא אמר¹¹ אני קהלת הייתי מלך על ישראל בירושלים כי מטא גבי סנהדרין אמרו רבנן מכדי שוטה בחדא מילתא לא סריך מאי האי אמרו ליה לבניהו קא בעי לך מלכא לגביה אמר להו לא שלחו להו למלכוותא קאתי מלכא לגבייכו שלחו להו אין קאתי שלחו להו בידקו בכרעיה שלחו להו במוקי קאתי וקא תבע להו בנידותיהו וקא תבע לה נמי לבת שבע אימיה אתיוה לשלמה והבו ליה עוקתא ושושילתא דחקוק עליה שם כי עייל חזייה פרח ואפילו הכי הוה ליה ביעתותא מיניה והיינו דכתיב¹² הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל כולם אחזוי חרב מלומדי מלחמה איש חרבו על ירכו מפחד בלילות¹³ רב ושמואל חד אמר מלך והדיוט וחד אמר מלך והדיוט ומלך: לדמא דרישא ליתי שורבינא ובינא ואסא דרא וזיתא וחילפא¹⁴ וחילפי דימא ויבלא ולישלוקינהו בהדי הדדי ולנטול תלת מאה כסי אהאי גיסא דרישא ותלת מאה כסי אהאי גיסא דרישא ואי לא ליתי ורדא חיורא דקאי בחד דרא ולישלוקיה ולינטול שיתין כסי אהאי גיסא דרישא ושיתין כסי אהאי גיסא דרישא לצליחתא ליתי תרגולא ברא ולישחמיה בוזא חיורא¹⁵ אהווא גיסא דכיב ליה וגודרה מדמיה דלא לסמינהו לעיניה וליתלייה בסיפא דכבא דכי עייל חייף ביה וכי נפיק חייף ביה לברוקתי

- א) צכמי ודפוי"ר לרש,
- ב) בויקרא יא יט ובדברים יד יח על חובת דוכיפת,
- ג) צכמי לאחזיה,
- ד) צכמי נוסף: בן יהודע אמר לי כל הני מילי דעבדת דקתמיה לך (ט) בערוך ערך תריסת גורם, תריסר,
- ו) גני הערוך ערך מרה תרהיהו, (ז) פי' בלע לשלמה ס"א בלעה ופי' בלע לעחקא מ"ד, (ח) ס"א ובתיב וזה, (ט) סנהדרין כ, (י) מגילה יא;
- יא) [בערוך ערך חלף פי' רוממרי"ן], (יב) צכמי נוסף ולקבליה לדמיה,
- יג) צדפורי איתרו, (יד) [כלס פט"ו מ"א], (טו) ר"ל כעין מלכות ראשונה ששל על העליונים, רש"י, (טז) בענף צ"ל, (יז) צ"ל למתרגול השמות, רש"י,

גלוין הש"ס

רש"י ד"ה יבלא מן עשב וכן בחולין דף קה ע"ב כדכ"ח יפפתא חילפא

לעזי רש"י

קאלצוני"ש [קלצוני"ש], גרב, בעל קל, טופלי"ר, צפפחה, גירופל"א, קרפול (פרח), רוס"א [רוש"א], ורד.

מוסף רש"י

וחד אמר גונדו, טלימו, ובסדר טהרות (כלים פנ"ו) פירש רב האי מקידה היא מקידה של חרס ודומה לו חד אמר קודו וחד אמר מקלו (ויק"ר פ' אחרי) והוא מקידה ששמה צה מים (סנהדרין כ), מלך והדיוט, ושזב לא חזר למלכותו (שם).